MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI VAZIRLIGI

AFD AGENCE FRANÇAISE DE DÉVELOPPEMENT

unicef har bir bola uchun

SUW – ÓMIR ÓZEGI:

Suwdı únemlewge qaray sayaxat

1-4 klasslar ushın
OQÍWSHÍ KITABÍ

2026-jıl

SUW – ÓMIR ÓZEGI:

Suwdı únemlewge qaray sayaxat

1-4 klasslar ushın
OQÍWSHÍ KITABÍ

2026-jıl

Minnetdarshılıq

«Suw – ómir ózegi: Suwdı únemlewge qaray sayaxat» – 1-4 klasslar ushın sabaqlıq Franciya Rawajlandırıw agentliginiń (AFD) qollap-quwatlawı menen tayarlandı. Sabaqlıqtı islep shıǵıwda Ózbekstanda suwdı únemlew boyınsha bilimlendiriwdi kúsheytiw baǵdarında jumıs alıp baratuǵın milliy hám jergilikli sherikler menen birgelikte islesildi.

UNICEF-tiń Ózbekstandaǵı wákilxanası bul materiallardı tayarlawda jaqınnan birge islesken **Qaraqalpaqstan Respublikası Mektepke shekemgi hám mektep bilimlendiriw ministrligine,** rayonlıq bilimlendiriw basshılarına, sonday-aq tiyisli mámleketlik shólkemler hám taraw qánigelerine minnetdarshılıq bildiredi.

Materiallardı talqılaw hám tayarlaw barısında óz tájiriybeleri hám ámeliy pikirleri menen bólisken **mektep direktorları hám muǵallimlerge** ayrıqsha minnetdarshılıq bildiremiz. Olardıń usınısları sabaqlıqtaǵı shınıǵıwlar hám materiallardı 1-4 klass oqıwshılarınıń jasına say, qızıqlı hám olardıń kúndelikli turmısına jaqın etip tayarlawda úlken járdem berdi.

Bul sabaqlıq balalarda jaslayınan suwdı únemlew haqqında túsinikti qáliplestiriw hám suwdan juwapkershilik penen paydalanıw ádetlerin rawajlandırıw maqsetinde islep shıǵıldı. Bul arqalı biz suwdı únemlew haqqında úyrengenlerin mektebinde, shańaraǵında hám jasaw ornılarında basqalar menen bólise alatuǵın **jas suw chempionlarınıń** jańa áwladın tárbiyalawǵa umtılamız.

Islep shıǵıwshılar:
ZN Standard JShJ
Tashkent qalası, Ózbekstan Respublikası

LEAF JShSh
Tashkent qalası, Ózbekstan Respublikası

Maǵlıwmat alıw, birgelikte islesiw hám sheriklik boyınsha: UNICEF SSG toparı
kbanerjee@unicef.org
saytjanov@unicef.org

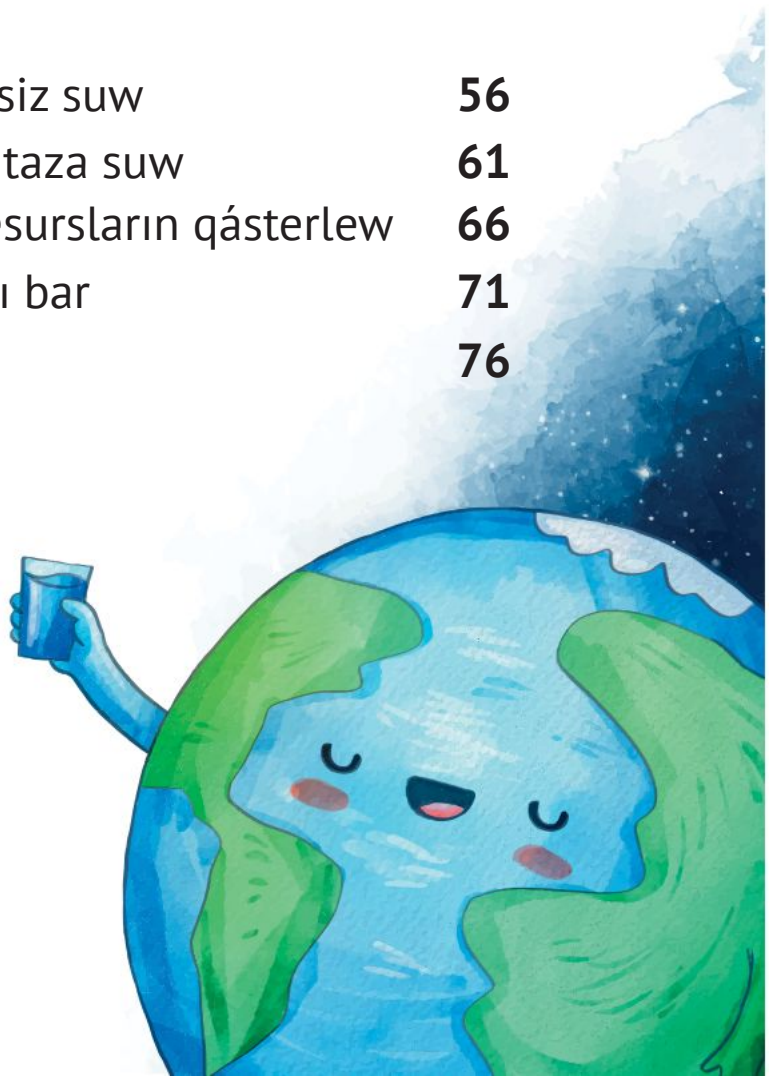
DISKLEYMER

Bul basılımnıń qálegen bir bólimin qayta basıp shıǵarıw ushın ruxsat alıw talap etiledi. Usı basılımda paydalanılǵan barlıq súwretler hám illyustraciyalar tek maǵlıwmat beriwge arnalǵan bolıp, olardı tek ǵana usı basılımǵa hám onıń mazmunına silteme retinde paydalanıw kerek. Barlıq fotosúwretler tek illyustraciyalıq maqsetlerde paydalanılǵan. UNICEF fotosúwretleri avtorlıq huqıqı menen qorǵalǵan hám olardan jeke adamlardıń yamasa shólkemlerdiń jeke reklama iskerligi ushın yamasa qálegen túrdegi kommerciyalıq kontekstte paydalanıwı múmkin emes. Mazmunın yamasa kontekstin ózgertiw ushın materialdı cifrlı tárizde ózgertiw qadaǵan etiledi. Brendke tiyisli bolmaǵan materiallardıń barlıq nusqalarında derek tómendegishe kórsetiliwi shárt: Fotosúwretler: «© UNICEF /fotograftıń familiyası». Deregi kórsetilmegen materiallardan paydalanıwǵa ruxsat etilmeydi. UNICEF-ti qollap-quwatlaǵanıńız ushın minnetdarlıq bildiremiz.

MAZMUNÍ

1-TEMA	Suw – ómir ózegi	6
2-TEMA	Bir suw tamshısınıń ájayıp sayaxatı	11
3-TEMA	Átirapımızdağı suw	16
4-TEMA	Ishimlik suwımız qay jerden keledi?	21
5-TEMA	Ishimlik suwı degenimiz ne?	26
6-TEMA	Suwımız qáwipsiz be?	31
7-TEMA	Ishimlik suwın qáwipsiz saqlaw	36
8-TEMA	Suwdı qorǵawshı qaharmanlar	41
9-TEMA	Suw denemdi salamat saqlaydı	46
10-TEMA	Suw maǵan úyreniwge hám oynawǵa járdem beredi	51
11-TEMA	Taza qollar hám qáwipsiz suw	56
12-TEMA	Qáwipsiz hájetxanalar, taza suw	61
13-TEMA	Tábiyatımızdağı suw resursların qásterlew	66
14-TEMA	Hár bir tamshınıń esabı bar	71
15-TEMA	Jas suw chempionları	76

Suw chempionınıń sayaxatı
Juwmaqlaw sertifikatı

1-TEMA. SUW – ÓMIR ÓZEGI

Gúrrińdi oqıń

Aygúldiń suwsız ótken tańı

Aygúl oyanıp, bet-qolın juwıwǵa bardı. Ol krandı ashtı. Suw aqpadı.

«Apa!» – dep shaqırdı ol.

«Suw joq-ǵo! Aygúl azańǵı halqasqa deyin tislerin hám qolların juwa almadı.

Tórt saattan keyin aqırı suw aqtı. Biraq sol tań Aygúldiń yadında máńgige qaldı.

«Men usı kúnge deyin suw haqqında hesh oylamappan», – dedi ol. «Ol bárqulla... usı jerde aǵatuǵın edi».

Suw tek suyıqlıq emes – ol Jer júzindegi barlıq tirishilik deregi.

Sorawlardı talqılań

1. Suw **bolmağan waqıtta**, Aygúl ózin qalay sezdi?
2. Búgin sağan suw kerek bolǵan **ÚSH** isti atap beriń.
3. Qalay oylaysız, ne ushın suw «barlıq **tirishiliktiń deregi**» dep ataladı?

Ayırım faktlar menen tanısamız

SHÍNÍGÍW | 1-2 klasslar ushın

TAWÍP, DÓNGELEKLE!

Súwretlerge qara.

Suw kerek bolatuǵın barlıq zatlardı dóngelekle.

KÓRSET á TAP!

Júpliqta isleń. Suwdı qalay paydalanatuǵınıńızdıń bir túrin tańlań. Sóylemey, háreket penen kórsetiń. Joldasıńız onı taba ala ma?

M ǵallimge keńes: Júpliqta oynatıń — bir bala únsiz háreket penen kórsetedi, ekinshisi juwaptı aytadı!

SHÍNÍGÍW | 3-4 klasslar ushın

TAWÍP, DÓNGELEKLE!

1. Búgin azannan házirge shekem suwdı ne ushın qollanǵanıńnıń TOLÍQ dizimin jaz.

_____

2. Olardı sana. Suwdı uliwma neshe ret qollanǵanıńdı jaz: ___ **ret**.

3. Suwdı qaysı maqsette qollanǵanıń seni eń kóp tań qaldırdı? **Ne ushın** tań qalǵanıńdı bir gáp penen túsindirip jaz.

_____

GÁPTI TOLÍQTÍR

1. Eger mektebimizde bir kún dawamında suw **bolmasa, eń qıyın** bolatuǵın nárseler tómendegiler: _____

_____

_____

_____

_____

Súwretti boya hám suw talap etetuǵın ÚSH nárseni dóńgelekle.

Qutlıqlaymız!

Sen bul temanı tabıslı tamamladıń.
«Jas suw chempionı» betine ótip,
bir tamshını boya!

2-TEMA.
BIR SUW TAMSHÍSÍNÍŃ ÁJAYÍP SAYAXATÍ

Gúrrińdi oqıń

Dina bir suw tamshısı edi. Burınları ol okeannıń bir bólegi bolǵan eken.

Quyash onı qızdırıp, ol suw puwına aylanıp aspanǵa kóterildi. Ol basqa tamshılarǵa qosılıp, bult payda etti. Bult júdá awırlasqanda, ol tawǵa jawın bolıp jawdı.

Dina dáslep jılǵaǵa, soń dáryaǵa ağıp bardı.

Keyinirek ol suw saqlağısh hám suw tazalaw stanciyasınan ótip, krannan shıqtı.

Bir bala onı ishti, al Dina kúlimsiredi.

«Tez arada men jáne puwlanaman hám jańa sayaxat baslayman». **Tábiyattağı suw aylanısı hesh qashan toqtamaydı.**

Sorawlardı talqılań.

1. Dinanıń sayaxatınıń barlıq basqıshların aytıp bere alasız ba? Neshewin sanadıńız?
2. Suwdıń aspanǵa kóteriliw procesi ne dep ataladı?
3. Bir suw tamshısı tolıq suw aylanısınan ótiw ushın qansha waqıt kerek dep oylaysız?

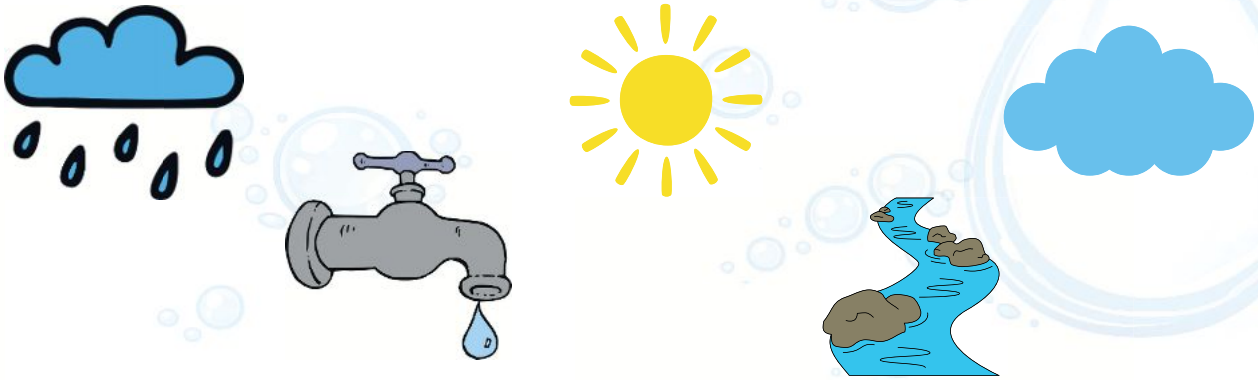
Ayırım faktlar menen tanısamız

SHÍNÍGÍW | 1-2 klasslar ushın

QARA HÁM DÓŃGELEKLE!

Dinanıń háreketleniwine ne járdem bergenin súwretke qarap dóńgelekle.

HÁREKET PENEN KÓRSET!

SUW TAMSHÍSÍ BOL!

Ornıńnan tur! Muǵallimiń menen birge Dinanıń sayaxatınıń hár bir basqıshın háreket penen kórset.

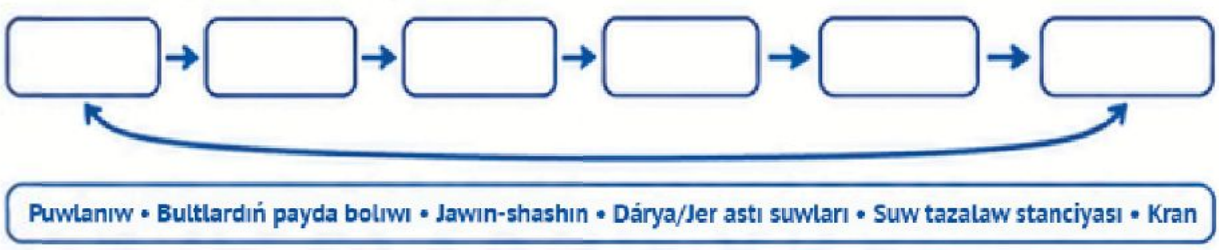

Endi Dinanıń pútkil sayaxatın birge, basınan aqırına shekem háreket penen kórset!

SHÍNÍGÍW | 3-4 klasslar ushın

SÚWRETIN SAL HÁM ATAMASÍN JAZ!

Suwdıń tábiyatta aylanısınıń tolıq sxemasın sız.

Hár bir basqıshta ne bolatuǵının túsindirip, bir gáp jaz.

SUW TAMSHÍSÍ – DINANÍŃ ATÍNAN JAZ!

1. Suw tamshısı – Dinanıń atınan 3-4 gáp jaz.
2. Okeannan aspanǵa, dáryadan kranǵa shekem bolǵan tolıq suw aylanısı boyınsha sayaxattı súwretlep ber.

Mına sózlerdi qollan: puwlanıw, kondensaciya, jawın-shashın, jıynalıw, tazalaw.

Súwretti boya hám Barmaǵıń benen suw tamshısınıń jolın sızıp shıq.

Qutlıqlaymız!

Sen bul temanı tabıslı tamamladıń.
«Jas suw chempionı» betine ótip,
bir tamshını boya!

3-TEMA.
Átirapımızdağı suw

Gúrrińdi oqıń

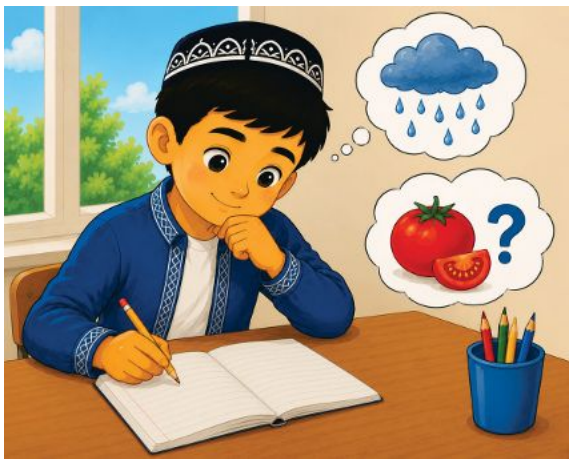
Maqsettiń barlıq jerde suw bar ekenligin bilip alıwı

Maqsettiń muǵallimi: «Suwdı qay jerden tabıwǵa boladı?» — dep soradı.

«Dáryadan», — dedi bir bala. «Krannan», — dedi jáne birewi.

«Jaqsılap qarań», — dedi muǵallim kúlimsirep.

Ol suwıq áynekke demin úrledi. Puw payda boldı. «Bul – sizlerdiń demińizdegi suw».

Ol pomidordı kórsetti.

«Bul pomidordıń shama menen 95 payızı suw».

Sonnan soń ol jáne kúlimsiredi.

«Sizlerdiń deneńizdiń de shama menen 60 payızı suw». Maqset kúlimsiredi. Suw shınında da barlıq jerde bar eken.

Sorawlardı talqılań

1. Úyińizde yamasa klassta suwdı qay jerden tabıwıńız múmkin?
2. Biziń denemizge ne ushın hár kúni suw kerek dep oylaysız?
3. Gúrrińde sizlerdi eń kóp ne tań qaldırdı: demińizdegi suw ma, pomidor ma, yaki deneńiz be? Ne ushın?

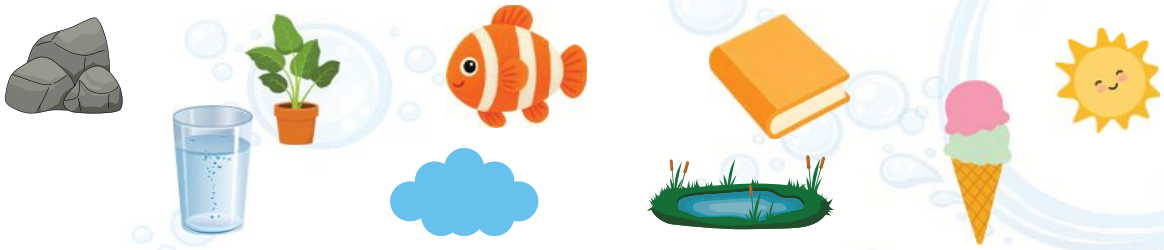
Ayırım faktlar menen tanısayıq

SHÍNÍGÍW | 1-2 klasslar ushın

QARA HÁM DÓŃGELEKLE!

Tómendegi súwretke qara.
Quramında suw bar zatlardıń hámmesin dógerekle.

SUW AŃSHISI!

Klasıńdı kózden ótker. Suw menen baylanıslı ÚSH nárseni yamasa orındı tap.
Olardı qolıń menen kórsetip, sherigińe ayt.

ANÍQLA!

JASÍRÍN SUWDÍ TAP!

Suw jasırılǵan hár bir orınnıń qasına kishkene suw tamshısı stikerin 💧 jabıstır.

SHÍNÍGÍW |3–4 klasslar ushın

OYLAN HÁM JAZ!

Biz suwdı taba alatuǵın orınlardıń dizimin dúz.
Keminde 5 orındı jaz.

1. _____ 4. _____
2. _____ 5. _____
3. _____

Qaysı orın seni kóbirek tań qaldırdı? Bir gáp jaz.

_____

OYLAN, IZLEN, TAP!

Súwretlerge qara.
Qaysı ÚSHEWINDE eń kóp jasırın suw bar dep oylaysań? Boljamlarıńnıń qasına ⭐ belgisin qoy.

Súwretti boya hám átirapındağı suw bar jerlerdi tap.

Qutlıqlaymız!

Sen bul temanı tabıslı tamamladıń.
«Jas suw chempionı» betine ótip,
bir tamshını boya!

4-TEMA.
Ishimlik suwımız qay jerden keledi?

Gúrrińdi oqıń

Marjan stakanın suwǵa toltırdı.

Aǵa, bul suw qay jaqtan keldi?» — dep soradı ol. «Suw tazalaw stanciyasınan», — dedi ákesi.

ǵan s eke suw saqlaǵıshtan kelgen. Al onnan da burın Ámiwdáryada aqqan».

«Ámiwdárya suwdı qay jaqtan aladı?» — «Tawlardaǵı qar hám muzlıqlardan», — dep juwap berdi ákesi. «Dárya suwdı Qaraqalpaqstanǵa shekem alıp keledi».

Marjan kúlimsirep, suwdıń basıp ótken jolın kóz aldına keltirdi: Tawlar... Ámiwdárya... Suw saqlaǵısh... Tazalaw stanciyası... Onıń kranı.

Sorawlardı talqılań

1. Ishimlik suwı alınatuǵın ÚSH derekti atap beriń.
2. Dáryadan kranǵa shekemgi 5 basqısh qanday? Olardı izbe-izlikte sanap bere alasız ba?
3. Sizlerdiń pikirińizshe, ne ushın suwdı adamlar ishiwden aldın tazalaw kerek?

Ayırım faktlar menen tanısamız

SHÍNÍGÍW | 1-2 klasslar ushın

QARA á NÓMERLE!

Suwdıń sayaxatın kórsetiwshi súwretke qara.
Suwdıń sayaxatınıń durıs tártibin kórsetiw ushın sanlardı (1–6) jaz.

SÓZLERDI TAP!

Hár bir sózdi kestedegi háripler arasınan tawıp, dóńgeleklep shıq. Ońǵa → hám tómenge ↓ qara.

S	D	Á	R	Y	A	Ń	Ó	Q	U
Ǵ	U	L	E	M	S	T	A	K	Í
A	Q	Í	N	Ó	E	R	S	Ó	B
Y	N	Á	Q	U	R	D	E	L	G
K	R	A	N	Ó	Q	I	T	E	W
M	Á	S	T	E	U	Ó	N	Q	R
Ó	Q	N	Í	R	B	A	Ú	S	T
D	E	Ǵ	O	L	Í	N	A	W	Q
P	Ú	S	Á	K	R	Ó	M	E	N
J	E	Ń	I	M	Q	T	A	W	Ó

MÍNA SÓZLERDI TABÍŃ:

- DÁRYA
- KÓL
- KRAN
- TRUBA
- TAW

SHÍNÍĠÍW | 3-4 klasslar ushın

SUWDÍŃ SAYAXATÍNÍŃ SÚWRETIN SÍZ!

Suwdıń tawdan kranǵa shekemgi 5 basqıshlı sayaxatın sız.

Hár bir basqıshtıń astına:

- bul jerde ne bolıp atırǵanın,
- bul jerde kimler isleytuǵının jaz.

Bir gáp jaz:

«Eń áhmiyetli basqısh – bul ___ *sebebi…*"

JAZ á TÚSINDIR!

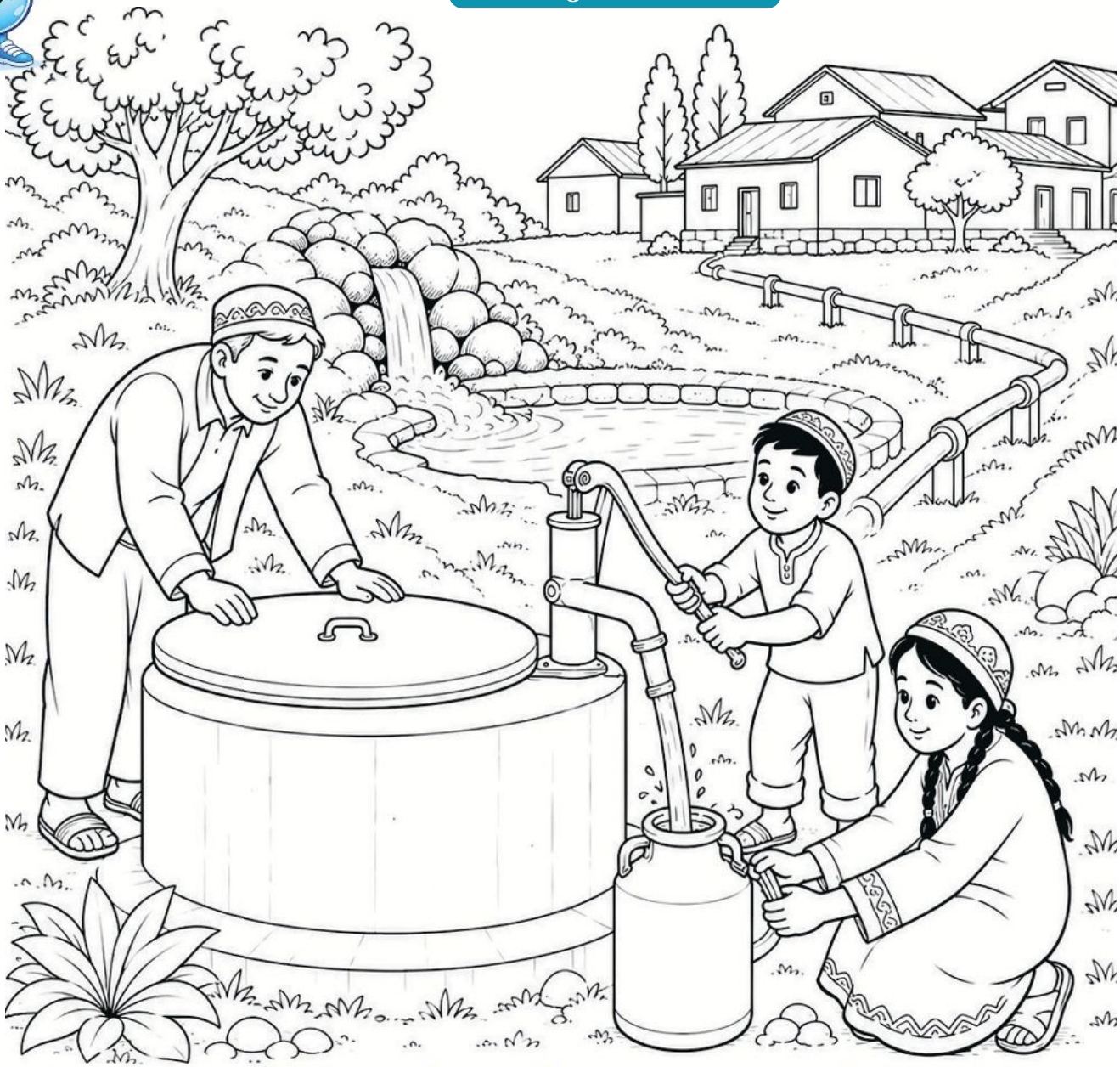
Tyan-Shan tawlarınan mektebińizdegi kranǵa shekem suwdıń tolıq sayaxatın túsindirip, 4-5 gáp jaz.

Mınalardı qos: *muzlıq/qar suwı, dáryanıń atı, suw saqlaǵısh, suw tazalaw stanciyası, trubalar.*

Gápińdi bılay juwmaqla: «Bul sayaxattı bilip alǵanımnan soń men … qáleymen» — dep, anıq bir háreketti kórset.

Súwretti boyap, ishimlik suwıńnıń qay jerden keletuǵının kórset.

Qutlıqlaymız!

Sen bul temanı tabıslı tamamladıń..
«Jas suw chempionı» betine ótip, bir tamshını boya!

5-TEMA.
Ishimlik suwı degenimiz ne?

Gúrrińdi oqıń

Eki stakan

Kamaldıń mugallimi partanıń ústine eki stakan suw qoydı.Olardıń kórinisi tolıq birdey edi.
«Qaysı birin isher ediń?» — dep soradı ol.

«Birinshisin», — dedi Kamal. «Ol tazaraq bolıp kóriṇip tur». Onıń mugallimi kúlimsiredi. «Bir stakanda júdá azıraq duz bar», — dedi ol. «Ekinshisi — ishiwge jaramlı taza suw. Olardıń kórinisi birdey, biraq olar hár qıylı». «Esińizde bolsın», — dedi ol, — «Ishiwge jaramlı taza suw móldir, iyissiz hám dámsiz boliwı kerek. Suw taza kóriniwi múmkin, degen menen, ishiwge jaramlı bolmawı da múmkin».

**Suwdıń barlıǵı da ishiw ushın qáwipsiz emes.
Taza ishimlik suwı móldir, iyissiz
hám dámsiz boliwı kerek.**

Sorawlardı talqılań

1. Suwdı qanday qásiyetler ishiw ushın qáwipsiz etedi?
2. Suw taza kórinse de, ishiwge jaramsız bolıwı múmkin be? Ne ushın?
3. Biz ishetuǵın suwımızdıń qáwipsiz ekenine qalay isenim payda etemiz?

Ayırım faktlar menen tanısamız

Ishimlik suwı degenimiz ne?

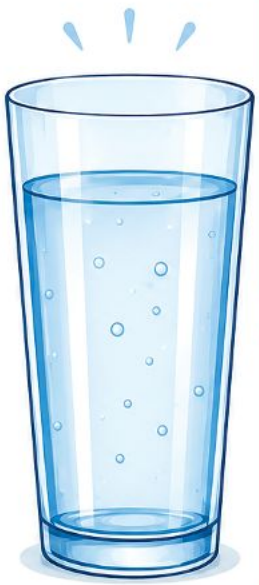
Ishimlik suwı — bul biziń densawlıǵımız ushın qáwipsiz suw.

1 Mikroblar hám bakteriyalar

Suw zıyanlı mikroorganizmlerden taza bolıwı kerek.

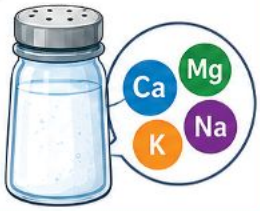

ZÍYANLÍ MIKROORGANIZMLERDEN TAZA

2 Erigen duzlar hám minerallar

Olardıń muǵdarı júdá kóp bolmawı kerek.

3 Tınıqlıǵı hám ılaylıǵı

Taza suw ılay bolmawı kerek.

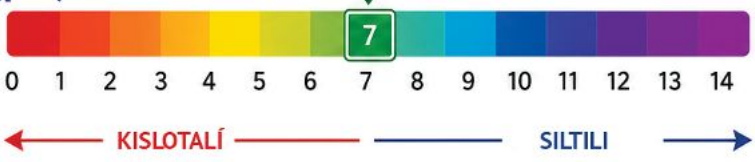
4 Ximiyalıq quramı

Awır metallar, pesticidler yamasa basqa da qáwipli zatlar bolmawı kerek.

5 Kislotalılıǵı (pH)

Suw júdá kislotalı yamasa júdá siltili bolmawı kerek.

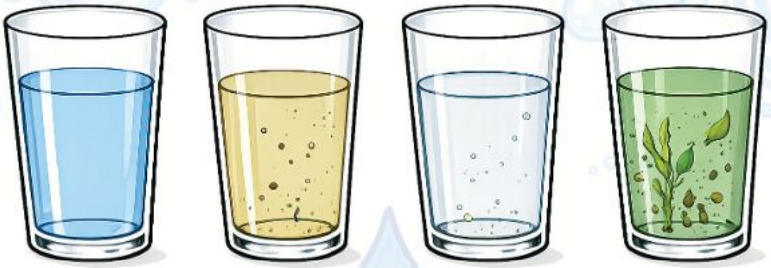

SHÍNÍGÍW| 1-2 klasslar ushın

QARA, DÓŃGELEKLE hám TAŃLA!

Súwrettegi suw quyılǵan stakanlarǵa qara. Ishiwge eń qáwipsiz kóringen stakandı dóngelekle. Ishiwge qáwipsiz kórinbegen qálegen stakannıń ústine «X» belgisin qoy.

GÁPLERDI TOLÍQTÍR

Taza ishimlik suwınıń úsh qásiyetin jazıp toltır.

1. Ol _____ bolıwı kerek (onıń ishinen arjaǵı kórinip turıwı kerek).
2. Onıń _____ bolmawı kerek.
3. Onıń _____ bolmawı kerek.

SHÍNÍGÍW| 3-4 klasslar ushın

OYLAN á JAZ

Kesteni toltır

Suwdıń kórinisi...	Bul neni ańlatadı?	Bul jerde qanday qáte boliwı múmkin?
Tınıq		
Iyissiz		
Dámsiz		

Oylan hám jaz: *Suw taza kóringeni menen, ol qáwipsiz bolmawı múmkin, sebebi* _____

_____ .

OYLAN, JAZ á TÚSINDIR!

Tómendegi sorawǵa 3-5 gáp penen juwap jaz:

Ne ushın suwdıń qáwipsiz ekenin tek kórinisine qarap anıqlay ALMAYSÍZ?

Juwabıńda tómendegilerdi kirgiz:

- Suwdı jaramsız etetuǵın kózge kórinbeytuǵın 1 zat;
- 1 úy shárayatında tazalaw usılı.

Qosımsha tapsırma: Suw arqalı juǵatuǵın bir kesellikti izertle.

Súwretti boya hám ishiwge jaramlı suwdı dóngelekle.

Qutlıqlaymız!

Sen bul temanı tabıslı tamamladıń.

«Jas suw chempionı» betine ótip, bir tamshını boya!

6-TEMA.
Suwımız qáwipsiz be?

Gúrrińdi oqıń

Dilbardıń tańlawı

Dilbar sırtta oynap, shólledi. Ol bir góne qudıqta suw kórdi, biraq ol suw oǵan qoqımday kórindi, iyisi de bir túrli edi.

Onıń esine: «Eger suwdıń kórinisi yamasa iyisi jaman bolsa, onı ishpe», – degen sóz tústi. Dilbar úyine qaytıp, taza suwdan ishti.

Keyinirek ol ağın suwda óli balıqlardı hám maylı suwdı kórdi. Ol suwǵa qolın tiygizbedi hám bul tuwralı muǵallimine ayttı.

«Bárekella», – dep kúlimsiredi muǵallimi. «Jaramsız suwda mikroblar yamasa zıyanlı ximiyalıq zatlar bolıwı múmkin. Eger sonday suwdı kórseń, bárha úlkenlerge ayt».

Hesh qashan jaramsız suwdı ishpe.
Bul tuwralı bárha úlkenlerge ayt.

Sorawlardı talqılań

1. Dilbar ne ushın góne qudıqtağı suwdı ishpedi?
2. Dilbar ağın suwda óli balıqlar menen maylı suwdı kórgeninde ne qıldı?
3. Eger qáwipsiz emes suw kórseńiz, kimge aytıwıńız kerek?

Ayırım faktlar menen tanısamız

SHÍNÍGÍW| 1-2 klasslar ushın

OYLAN, IZLEN, TAP!

Pataslanǵan erdi ta !

SÁYKESLE!

Hár bir súwretten kerekli sózge shekem sızıq sızıp shıq.

AW X A Ǵ
XI I AT AR

PATAS A ǴA
SH Ǵ SUW

AV SHIǴI AR

GÓ E TRUBA AR

SHÍNÍGÍW| 3-4 klasslar ushın

OYLAN á JAZ

Gáplerdi tolıqtır:

Patas shıǵındı suwlar _____ múmkin.

Góne trubalar _____ múmkin.

Zavod shıǵındıları _____ múmkin.

SÓZLERDI TAP!

Hár bir sózdi kestedegi háripler arasınan tawıp, dóńgeleklep shıq. Ońǵa → hám tómenge ↓ qara.

A	Sh	Í	Ǵ	Í	N	D	Í	B	A
B	Í	W	K	B	A	O	L	Ch	Í
Z	R	Y	Sh	D	U	X	H	Y	R
U	M	Í	D	Q	U	B	Í	R	D
O	H	J	Á	Z	E	Ó	G	Í	X
T	R	P	Ǵ	V	T	R	Ú	Ǵ	O
H	O	A	N	D	E	P	Sh	O	M
Y	Í	T	U	Q	Z	O	U	A	C
P	Z	A	V	O	D	R	Z	H	Ó
O	P	S	Á	T	M	Ó	Y	T	U

MÍNA SÓZLERDI TABÍŃ:

- TRUBA
- SHÍǴÍNDÍ
- ZAVOD
- PATAS

Súwretti boya hám suwdı ne pataslap atırǵanın anıqla.

Qutlıqlaymız!

Sen bul temanı tabıslı tamamladıń.
«Jas suw chempionı» betine
ótip, bir tamshını boya!

7-TEMA.
Ishimlik suwın qáwipsiz saqlaw

Gúrrińdi oqıń

Kempir apamnıń úsh qağıydası

Aysulıwdıń kempir apası bárqulla suwǵa baylanıslı ápiwayı úsh qağıydağa ámel etetuǵın edi.

1-qağıyda: Úydegi suwdıń betin bárqulla jawıp qoy.

2-qağıyda: Isenimsiz derekten alınǵan suwdı qaynat.

3-qağıyda: Hesh qashan taza suwǵa patas qollardı salmań. Aysulıw bul qağıydalardı gónergen dep oyladı. Ol kempir apasınan: «Bul qağıydalardı qaydan úyrengensiz?» — dep soradı.

«Kempir apamnan, — dep juwap berdi ol. — Ol da óziniń kempir apasınan úyrengen».

Aysulıw jımıydı. Ayırım góne qağıydalar házir de adamlardıń densawlıǵın saqlawǵa járdem beredi.

Hár bir adam úyde, mektepte hám jasaytuǵın jerinde ishimlik suwınıń qáwipsizligin saqlawǵa járdemlese aladı.

Sorawlardı talqılań

1. Kempir apa aytqan suwdı qáwipsiz saqlawdıń úsh qağıydası qanday? Olardıń barlığı esińizde me?
2. Shańarağıńız bul qağıydalardıń qaysılarına ámel etedi?
3. Ne ushın suwdı bir minut qaynatıw onı qáwipsiz etiw ushın jetkilikli dep oylaysız?

Ayırım usıllardı úyrenip alayıq

SHÍNÍGÍW | 1-2 klasslar ushın

QARA á SÍZ!

Súwretke qara.

Suwdıń tazalığına baylanıslı zatlardıń qasına ✓ belgisin qoy.

Suwdı pataslaytuğın zatlardıń qasına ✗ belgisin qoy.

OYLAN á JAZ!

Hár bir hárekettiń qasına QÁWIPSIZ yamasa QÁWIPLI dep jaz.

- Suwdı qaqpağı jabıq ıdısta saqlaw: _____
- Suwdıń betin ashıq qaldırıw: _____
- Ishiwden aldın suwdı qaynatıw: _____
- Patas keseden paydalanıw:_____
- Suw ıdısına qol tiygiziwden aldın qoldı juwıw: _____

SHÍNÍGÍW | 3-4 klasslar ushın

OYLANÍP, AT QOY!

Ishimlik suwın qáwipsiz saqlawdıń 5 áhmiyetli qağıydasın tańlap, olarǵa at qoy.

- Qağıydağa at qoy.
- Qağıydanıń ne ushın áhmiyetli ekenligin túsindir.
- Bir belgi, nishan yamasa ápiwayı súwret qos.

OYLAN, JAZ á TÚSINDIR!

Suwdı tazalawdıń EKI usılın (mısalı, qaynatıw hám xlor tabletkaları) salıstırıp, 4-5 gáp jaz.

- Sen jasap atırǵan jerde bul usıllardıń qaysısınan paydalanıw qolaylı?
- Qaysısı eń nátiyjeli? Qaysısı eń arzan?

Eń sońında: *«Meniń shańarağım ushın eń jaqsı usıl .... , sebebi...» dep juwmaqla.*

Súwretti boya hám bul súwretten neni úyreniwge bolatuǵının aytıp ber.

Qutlıqlaymız!

Sen bul temanı tabıslı tamamladıń.

«Jas suw chempionı» betine ótip, bir tamshını boya!

8-TEMA.
Suwdı qorǵawshı qaharmanlar

Gúrrińdi oqıń

Juldız krannan suw tamshılap turǵanı haqqında xabar beredi

Juldızdıń kóshesiniń shetindegi krannan úsh hápteden beri suw tamshılap turǵan edi. Qálegen adam, hátte, balalar da, suw mashqalaların anıqlap, olar haqqında xabar berip hám sheshiwge háreket etip, suwdı qorǵawshı qaharmanǵa aylana aladı.

Hámmesi: «Birew xabar berer», – dedi. Biraq, hesh kim xabar bermedi. Segiz jasar Juldız qońsılarınan kelip kóriwdi soradı. Olar birgelikte shama menen 1200 litr suwdıń ısırap bolǵanın anıqladı. Olar mashqala haqqında xabar berdi hám tórt kúnnen keyin kran ońlandı.

«Sen suwdı qorǵawshı qaharmansań», – dedi anası. «Men tek mashqalanı anıqladım hám ilaj isledim», – dep kúlimsiredi Juldız.

Qálegen adam, hátte, balalar da, suw mashqalaların anıqlap, olar haqqında xabar berip hám sheshiwge háreket etip, suwdı qorǵawshı qaharmanǵa aylana aladı

Sorawlardı talqılań

1. «Sırtqı baqlawshı effekti» degen ne? Bunı usı gúrrińnen bayqay alasız ba?
2. Juldız qalayınsha suwdı qorǵawshı qaharmanǵa aylandı? Onıń ushın úlken bolıw kerek pe?
3. Mektebińiz yamasa úyińizdiń qasında házirgi waqıtta hesh kim ońlamay atırǵan BIR suw mashqalasın eske túsire alasız ba?

Kelińi, suwdı qorǵawshı qaharmanlar menen tanısayıq!

SHÍNÍGÍW | 1-2 klasslar ushın

ISLE á SÚWRETIN SAL!

Berilgen nıshan ishine suwdı qorǵawǵa baylanıslı bir hárekettiń súwretin sal. Nıshan ishine atıńdı jaz.

HÁREKET PENEN KÓRSET!

S WDÍ QORǴAWSHÍ QAHARMANǴA AYLAN!

Bir jaǵdaydı tańla. Suwdı qorǵawshı qaharman ne islewi kerekligin háreket penen kórset. Klasslaslarıń mashqalanı taba aladı ma?

SHÍNÍGÍW | 3-4 klasslar ushın

S WDÍ QORǴAWSHÍ QAHARMAN SHÍN CHELENJ!

Tó endegi aǵdaylardan BIREWIN ishińnen tańla. Qaysısın tańlaǵanıńdı klassqa aytpa!

1. 🚰 Krannan suw tamshılap tur.
2. 🟤 Ishimlik suwı patas kórinedi.
3. 🗑️ Suw deregi janında shıǵındı bar.
4. 💦 Birew suwdı ısırap etip atır.

Nomerin aytpastan, tańlaǵan aǵdayıńdı háreket penen kórset. Klass tómendegilerdi islewi kerek:

1. Jagdaydı tabıw.
2. Suwdı qorgáwshı qaharman ne islewi kerekligin anıqlaw.
3. Eń durıs háreketti tańlaw:

🟢 WIPSI H RE ET ET ya asa 🔵 Ú E ERGE A T

Soń, klassqa qaysı jagdaydı tańlagánıńdı ayt hám eń durıs háreketti talqıla.

⭐ Klasıńız suwdı qorgáw boyınsha tórt chelenjdiń hámmesin sheshe ala ma?

Súwretti boya hám búgin qalay suwdı qorǵawshı qaharman bola alıwıń tuwralı oylan

Qutlıqlaymız!

Sen bul temanı tabıslı tamamladıń.
«Jas suw chempionı» betine ótip,
bir tamshını boya!

9-TEMA.
Suw denemdi salamat saqlaydı

Gúrrińdi oqıń

Batırdıń futbol oyını

Batır shıjǵıǵan quyashtıń astında suw ishpesten futbol oynadı. Oyınnıń ekinshi yarımında onıń ayaqları awırlasıp, denesi qızıp, miyi aylandı. Bunı bayqaǵan treneri oyındı toqtattı. Ol Batırǵa bir shiyshe suw usınıp: «Házir ish», – dedi. «Biraq, men shóllemedim ǵo», – dedi Batır. «Eń qıyını da sol», – dedi treneri. «Sen shóllegenińdi sezgen waqtıńda deneń suwsızlanıp qalǵan boladı. Ásirese, kóp háreket etken waqıtlarıńda, bárqulla shóllemesten aldın suw iship turıwıń kerek» dedi ol.

Suw deneniń kúshli bolıwına járdem beredi.

Sorawlardı talqılań

1. Oyın waqtında ne ushın Batırdıń miyi aylandı?
2. Batırdıń treneri oǵan ne islewdi aytti?
3. Sport penen shuǵıllanǵanda qashan suw ishiw kerek?

Ayırım faktlar menen tanısamız

SHÍNÍGÍW| 1-2 klasslar ushın

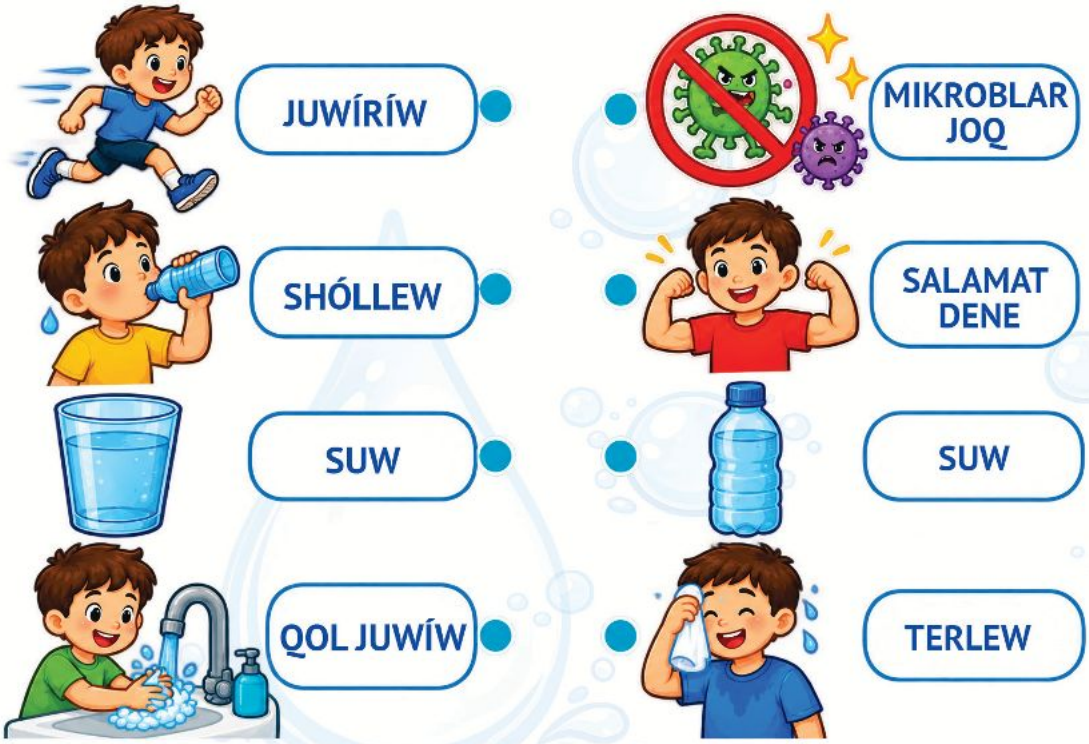
OYLAN hám DÓŃGELEKLE!

Suw ishiwiń kerek bolǵan súwretlerdi dóńgelekle.

SÁYKESLE!

Hár bir súwretti durıs sóz benen sızıq arqalı tutastır.

SHÍNÍGÍW | 3-4 klasslar ushın

ANÍQLA á JAZ!

Naduris sózdi sızıp taslap, durısın jaz.

1. Shóllewden aldın suw ish.
2. Terlegenińde deneń suwıydı.
3. Suw bulshıq etlerińdi hálsiretedi.
4. Sport penen shuǵıllanǵanda tek ǵana eń aqırında suw ish.

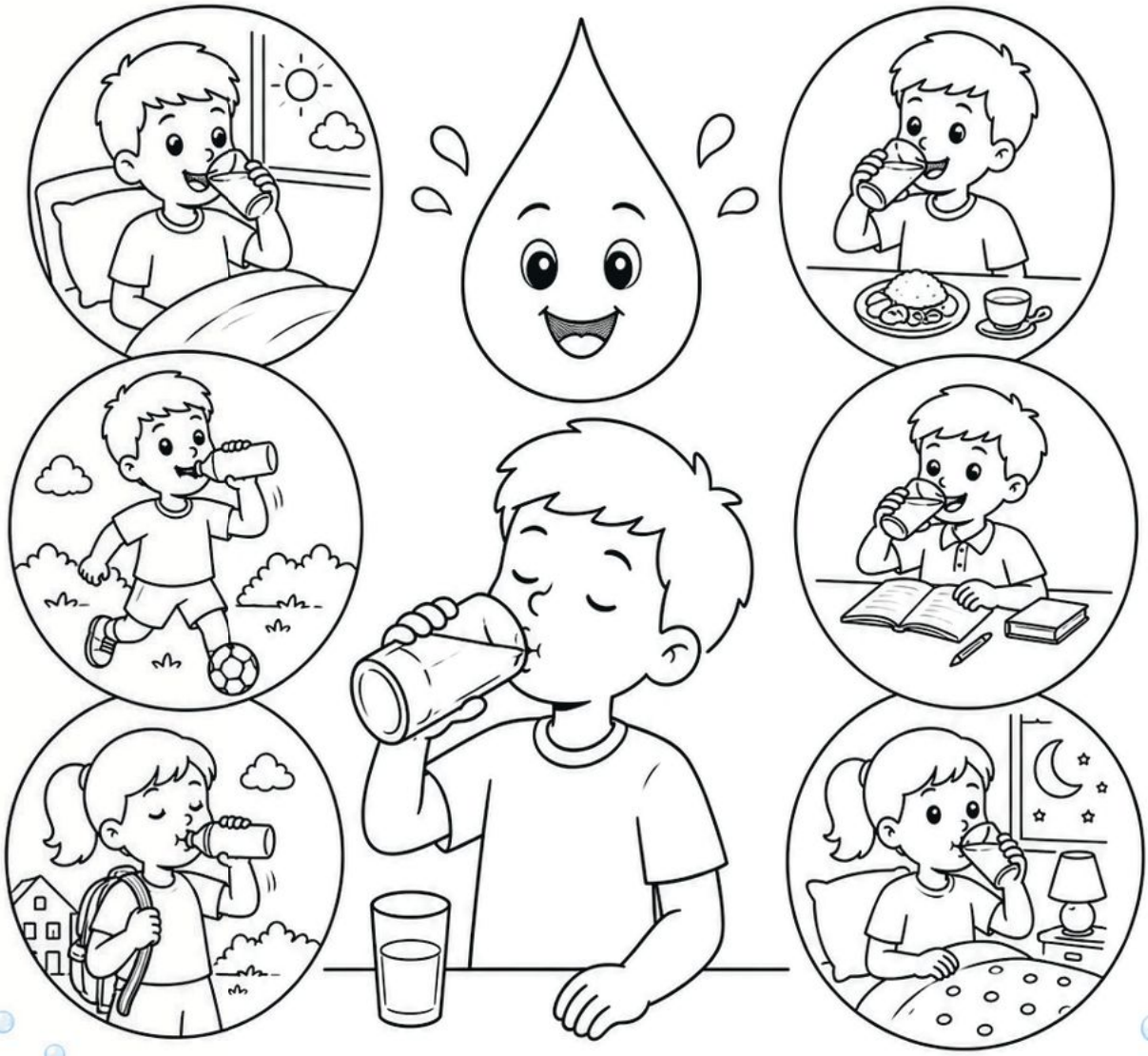
OYLAN á TOLÍQTÍR!

Hár bir gápti tamamla.

1. Men _____aldın suw ishiwim kerek.
2. Eger oyınnan soń miyim aylansa, men _____kerek.
3. Terlegen soń denemniń _____ járdemberedi.
4. Eger jeterli suw ishsem meniń _____ járdem beredi.

Súwretlerdi boya hám ádette qashan suw ishetuǵınıńdı aytıp ber.

Qutlıqlaymız!

Sen bul temanı tabıslı tamamladıń.
«Jas suw chempionı» betine ótip,
bir tamshını boya!

10-TEMA.
Suw mańan úyreniwge hám oynawǵa járdem beredi

Gúrrińdi oqıń

Imtixan kúni

Imtixan kúni edi. Klasstıń yarımı shiyshe ıdısta suw keldi. Al qalǵan yarımı ákelmedi. Bir saattan soń suw ákelmegen balalardıń kópshiligi sharshap, dıqqatı bóline basladı. Aygerimniń hátte bası da awırıp qaldı. Suw ákelgen balalardıń dıqqatı bir jerge jámlengen edi.

Imtixan juwmaqlanǵannan soń, muǵallim bılay dedi: «Suw ishken balalar kóbirek sorawlarǵa juwap berdi hám az qáte jiberdi». Aygerim bunnan sabaq aldı. Sol kúnnen baslap ol mektepke hesh qashan suwsız kelmeytuǵın boldı.

Jeterli muǵdarda suw ishiw dıqqatıńızdı jámlewge, deneńizdiń durıs islewine hám keypiyatıńızdıń kóterińki bolıwına járdem beredi.

Sorawlardı talqılań

1. Imtixan waqtında suw ishpegen balalarǵa ne boldı?
2. Suwdıń miy jumısın jaqsılawǵa járdem beretuǵın eki usılın aytıp beriń.
3. Suw ishkennen keyin ózlerińizdi jaqsıraq, shıyraq yamasa dıqqatıńız jámlengendey sezgen waqtıńızdı esley alasız ba?

Ayırım faktlar menen tanısamız

SHÍNÍGÍW| 1-2 klasslar ushın

OYLAN á SÍZ!

- Búgin jeterli suw ishken balanı dóńgelekle.
- Deni saw balanıń astına ✓ belgisin qoy.
- Kóbirek suw ishiwi tiyis bolǵan balanıń astına X belgisin qoy.

OYLAN á JAZ!

Suw JÁRDEM BERETUǴÍN jerlerge ✓, JÁRDEM BERMEYTUǴÍN jerlerge ✗ belgisin qoy!

- Oqıwǵa dıqqat bóliw:_____
- Sharshaw sezimi hám hárekettiń páseyiwi:

  _____
- Muǵallimniń aytqanların eslep qalıw:

  _____
- Bas awırıwı: _____
- Sport penen belsene shuǵıllanıw: _____

SHÍNÍGÍW | 3-4 klasslar ushın

OYLAN á AYTÍP ER!

Jaǵdaylarǵa qara. Kimge suw ishiw kerek bolıwı múmkin?
Suw ishiwdi umıtpaw ásirese áhmiyetli bolǵan jaǵdaylardıń qasına 💧 belgisin qoy.

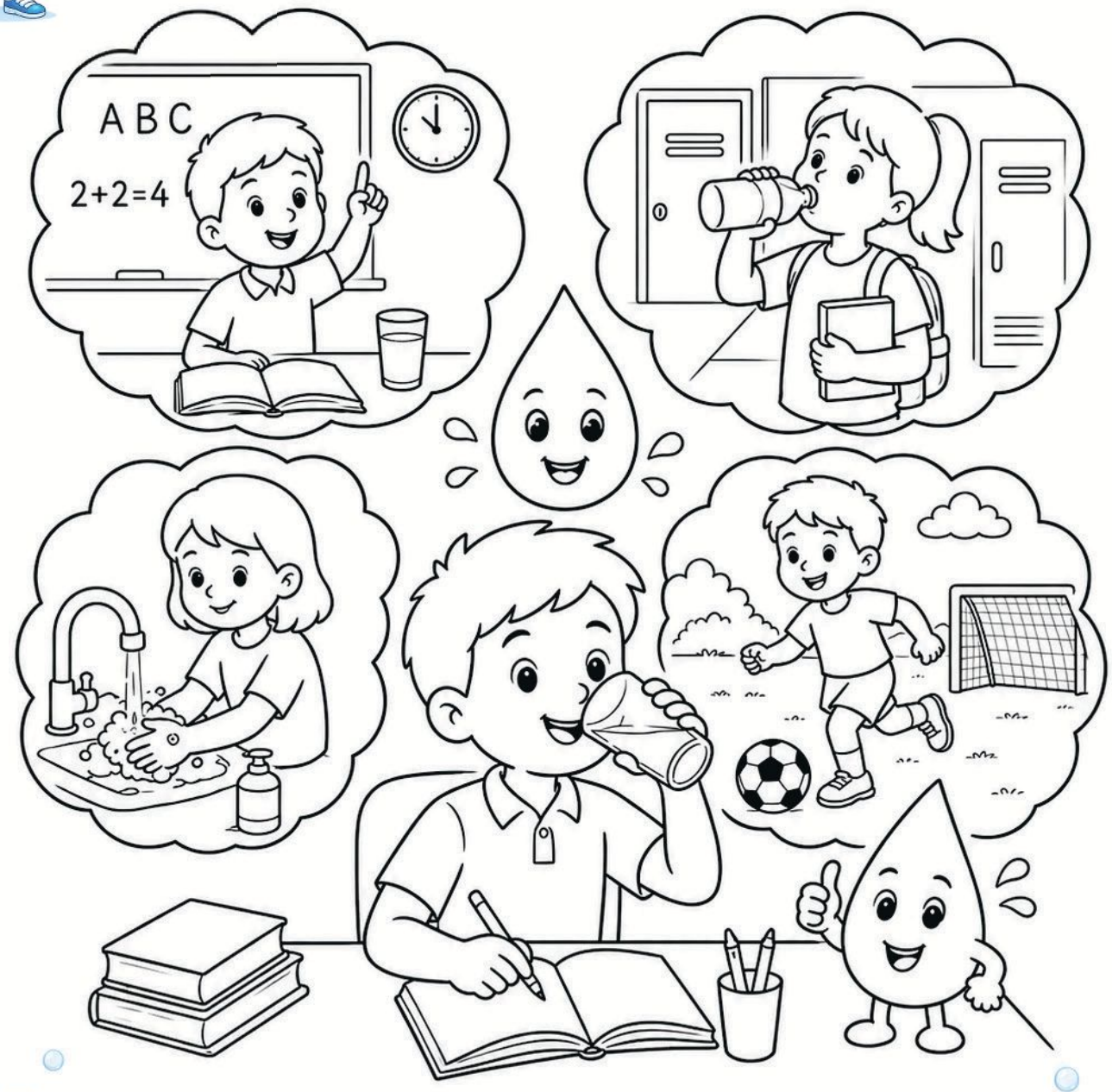
🏃 1. Áziyz házir ǵana juwırıp boldı.
📚 2. Malika uzaq waqıttan beri sabaq tayarlap atır hám dıqqatın jámlewge qıynalıp atır.
⚽ ada ıssıda futbol oynap júr.
🎨 4. Lola tınısh otırıp, súwret salıp atır.

BIR jaǵdaydı tańla. Sherigińe suw ishiwdiń qanday paydası bar ekenligin ayt.

⭐ Oylan energiya • dıqqattı jámlew • dene temperaturası • shóllew

Súwretti boya hám shańaraq ağzalarıńa mektepte suwdıń sizge qalay járdem beretuǵının aytıp ber

Qutlıqlaymız!

Sen bul temanı tabıslı tamamladıń.
«Jas suw chempionı» betine ótip, bir tamshını boya!

11-TEMA.
Taza qollar hám qáwipsiz suw

Gúrrińdi oqıń

Krandı ASH hám JAP sırı

Dáwlet qolın jaqsı juwdım dep oyladı. Mektep miyirbiykesi oǵan qoldı juwıwdıń jaqsıraq usılın kórsetti. Ol KRANDÍ ASH/JAP usılın kórsetti:

Krandı ash. Qolińdı ıǵalla.
Krandı jap. Sabınla. 20 sekund ısqıla. Krandı ash. Qolińdı shay. Krandı jap.Bunda tek az ǵana suw jumsaldı.

Sonda, bul usıl jaqsıraq pa? – dep soradı Dáwlet.

– Awa, – dedi miyirbiyke. – Qoldı 20 sekund ısqılaǵanda bakteriyalar ketedi. Al, krandı jawıp qoyıw suwdı únemleydi.

Qoldı sabın hám suw menen durıs juwıw keselliklerdiń aldın aladı hám oǵan siz oylagannan da az suw jumsaladı.

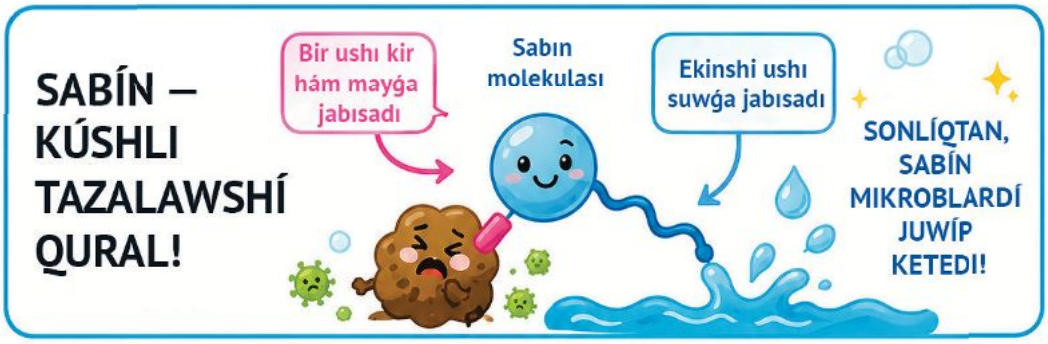

Sorawlardı talqılań

1. Miyirbiyke krandı ashıq qaldırǵanda ne boldı?
2. Qol juwǵanda krandı «ASHÍW/JABÍW» usılı qanday basqıshlardan turadı?
3. iyirbiyke ne ushın krandı «ASHÍW/JABÍW» usılın jaqsıraq dep aytti?

Ayırım faktlar menen tanısamız

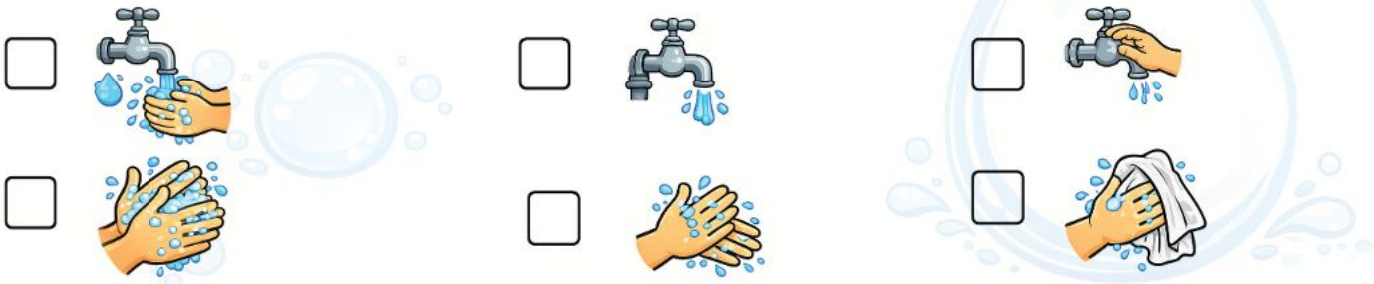

SHÍNÍGÍW| 1-2 klasslar ushın

OYLAN á NOMERLE!

Qol juwıw basqıshların durıs tártipte (1–6) nomerle.

SÓZLERDI TABÍŃ!

Hár bir sózdi kestedegi háripler arasınan tawıp, dóńgelekle. Ońǵa → hám tómenge ↓qarap izleń.

S	A	B	Í	N	R	I	J	K
J	K	Z	D	X	P	K	P	E
Í	S	H	A	Y	Í	W	I	P
Q	L	M	Ó	J	M	Ó	W	T
O	F	G	S	X	X	J	G	I
L	D	E	U	L	A	D	J	R
L	N	N	T	Ú	P	Ǵ	U	I
A	W	X	S	U	W	T	W	W
R	G	Í	E	Z	Í	Q	R	X

MÍNA SÓZLERDI TABÍŃ:

- SABÍN
- SUW
- SHAYÍW
- QOLLAR
- KEPTIRIW

SHÍNÍGÍW | 3-4 klasslar ushın

JAZ á TÚSINDIR!

1. Balalar qolların juwıwı kerek bolǵan 5 áhmiyetli waqıttı jaz.
2. Ne ushın sol waqıtlarda qol juwıw áhmiyetli ekenligin túsindir.
3. Eger bul sende ádet bolıp qáliplesken bolsa, ✓ belgisin qoy.

ESAPLA á TÚSINDIR!

Mektebimizdegi 200 oqıwshınıń hár biri krandı ashıq qaldırmastan, kúnine 3 márte krandı ASHÍW/JABÍW usılı menen qolın juwsa, bir oqıw kúninde qansha suw únemlenedi?

ESAPLAŃ:

BIR RET QOL JUWǴANDA ÚNEMLENETUǴÍN SUW MUǴDARÍ = _____ LITR

BIR KÚNDE ÚNEMLENETUǴÍN SUW MUǴDARÍ = _____ LITR

BIR HÁPTEDE ÚNEMLENETUǴÍN SUW MUǴDARÍ = _____ LITR

BIR JÍLDA (180 KÚN) ÚNEMLENETUǴÍN SUW MUǴDARÍ =

= _____ _____ LITR

Súwretti boya hám óziniń jaqsı kórgen ádetiǵi dóńgelekle

Qutlıqlaymız!

Sen bul temanı tabıslı tamamladıń.
«Jas suw chempionı» betine
ótip, bir tamshını boya!

12-TEMA.
Qáwipsiz hájetxanalar, taza suw

Gúrrińdi oqıń

Qáwipsiz hájetxanalar, taza suw

Tabiyattanıw páni sabağında muǵallim: «Biz suwdan paydalanǵannan keyin ol qayda ketedi?» dep soradı. Ol: «Qáwipsiz hájetxanalar ishetuǵın suwımızdı taza saqlawǵa járdem beredi. Shıǵındılar qáwipsiz túrde saplastırılmasa, olar biz ishetuǵın suwdı pataslawı múmkin» dep túsindirdi.

Murat:

– Onda men hájetxanadan durıs paydalanıp, qollarımdı juwsam, suwdı qorǵawǵa da járdem beremen be? dep soradı. Muǵallim kúlimsiredi:

– Álbette. Mine, usılay sen suwdı qorǵawshı qaharmanǵa aylanasań, dedi.

Qáwipsiz hájetxana – pútkil jámiyet ushın suwdı qorǵawdıń kózge taslanbaytuǵın, biraq áhmiyetli usılı

Sorawlardı talqılań

1. Durıs pa yamasa naduris pa: Qáwipsiz hájetxanalar ishimlik suwdı taza saqlawǵa járdem beredi.
2. Murat muǵalliminen ne úyrendi?
3. Suwdı qorǵawǵa járdem beriw ushın ne islewge boladı? Eki mısal keltiriń.

Ayırım faktlar menen tanısamız

SHÍNÍGÍW| 1-2 klasslar ushın

OYLAN á SÍZ!

Muratqa qáwipsiz hájetxananı tabıwǵa járdem ber. Durıs joldı sız.

OYLAN á TÁRTIPKE KELTIR!

Jaqsı sanitariya ádetleri súwretlengen kartochkalardı durıs izbe-izlikte jaylastır: suwdı ağızıw, qaqpaqtı jabıw, qoldı juwıw. Keyin izbe-izlikti sherigińe túsindirip ber.

SHÍNÍGÍW | 3-4 klasslar ushın

OYLAN á SÁYKESLE!

Hár bir háreketti durıs nátiyjesi menen sáykesle.

HÁREKETLER

- Krandı ashıq qaldıradı
- Hájetxanada suwdı ağızadı
- Qolların juwmaydı
- Qáwipsiz hájetxanadan paydalanadı

NÁTIYJELER

- Suw ısırap boladı
- Mikroblar tarqaladı
- Mektepte tazalıq saqlanadı
- Ishimlik suw qorǵaladı

OYLAN á JAZ!

Hár bir mashqalanı oqı. Mektepte tazalıqtı saqlawǵa hám ishimlik suwdı qorǵawǵa járdem beretuǵın bir ámeliy sheshimdi jaz.

Sabın joq		Suw joq	
Patas hájetxana		Shıǵındı ıdısı tolıp qalǵan	

Súwretti boya hám hájetxananı taza saqlawdı umıtpa!

13-TEMA.
Tábiyatımızdağı suw resursların qásterlew

Gúrrińdi oqıń

Únsiz qalǵan dárya

Sağıytjan dárya boyında ósti. Bir jılı jazda ol dáryanıń únsizlikke túskenin bayqadı. Qurbaqalar joq bolıp ketipti. «Dáryanıń suwı tartılıp ketipti», – dep túsindirdi awıl aqsaqalı. «Joqarıdan kóp suw alınıp atır. Suw jetkilikli bolmasa, qurbaqalar joq boladı, kógershinler ushıp ketedi hám tábiyattıń teńsalmaqlığı buzıladı».

«Ol qaytadan óz qálpine keliwi múmkin be?» – dep soradı Sağıytjan. «Álbette», – dedi aqsaqal. «Eger adamlar suwdı aqıl menen bólistirse, dárya qayta janlanadı». Dáryalar, kóller hám batpaqlıqlar – tiri sistemalar. Olardı qásterlew arqalı suwdı hámme ushın saqlap qalamız.

Dáryalar, kól hám batpaqlıqlar – tiri sistemalar. Olardı qorǵaw arqalı biz hámmemiz ushın suwdı qorǵaǵan bolamız.

Sorawlardı talqılań

1. Ne ushın qurbaqalar menen kógershinler dáryadan joǵaldı?
2. Awıl aqsaqalı dáryaǵa járdem beriw ushın adamlar ne islewi kerek dedi?
3. Dáryalardı hám ol jerde jasaytuǵın haywanlardı qorǵaw ushın ne isley alasız?

Ayırım faktlar menen tanısamız

SHÍNÍGÍW| 1-2 klasslar ushın

OYLAN, IZLEN, TAP!

1.Taza hám tirishilikke bay dáryada ushırasatuǵın haywanlar menen ósimliklerdi dóńgelekle.

2.Qurıp qalǵan dáryada joq nárselerge qızıl ✗ belgisin qoy.

SÓZLERDI TAP!

Hár bir sózdi kestedegi háripler arasınan tawıp, dóńgelekle. Ońǵa → hám tómenge ↓qarap izle.

D	Á	R	Y	A	A	H	Ú	Í
K	W	Q	B	Í	Á	J	B	Q
T	O	E	T	Í	E	T	X	U
Ń	B	A	L	Í	Q	Ń	Ú	R
S	M	R	Q	R	E	Ǵ	Ń	B
X	E	U	T	K	Ó	L	H	A
G	U	P	Q	D	N	T	D	Q
W	F	Z	U	B	S	G	D	A
T	I	Á	S	Í	S	P	O	Ó

USÍ SÓZLERDI TAP:

- DÁRYA
- KÓL
- QURBAQA
- BALÍQ
- QUS

OYLAN á JAZ!

az

1. Dárya yamasa onıń jaǵasında jasaytuǵın 3 aywan

_____

2. Dárya jaǵasında ósetuǵın 2 ósimlik:

_____

3. Adamlar dárya suwın ne ushın paydalanadı?

2 mısal jaz: _____

OYLAN á JAZ!

Hár mashqalanı durıs sheshim menen sáykesle:

Mashqala		Sheshim
Dáryada suwdıń azayıwı	•	Batpaqlıqlardı qorǵaw
Pataslanıw	•	Suwdı únemlew
Balıqlardıń azayıwı	•	Dáryalardı taza saqlaw
Dárya jaǵalawlarınıń qurıp qalıwı	•	Ósimlikler egiw

Sońınan juwap ber:

Qaysı sheshim eń áhmiyetli dep oylaysań?

Ne ushın? _____

Súwretti boya hám dáryalardı, kóllerdi yamasa tábiyattı qalay qorǵawǵa bolatuǵının ayt.

Qutlıqlaymız!

Sen bul temanı tabıslı tamamladıń.
«Jas suw chempionı» betine
ótip, bir tamshını boya!

14-TEMA.
Hár bir tamshınıń esabı bar

Gúrrińdi oqıń

Ádildiń esabı

Ádildiń muǵallimi taxtaǵa 39 047 321 sanın jazdı.

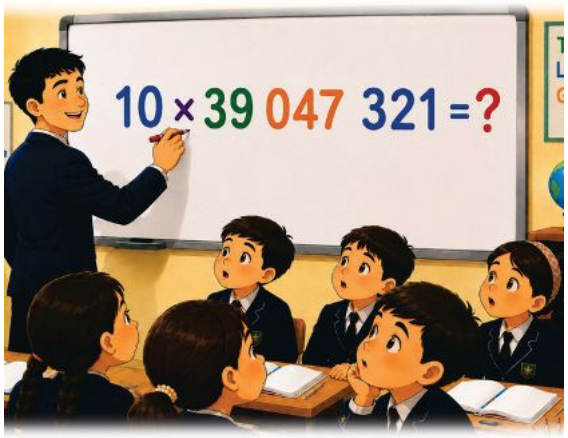
– Bul Ózbekstan xalqınıń sanı, – dedi ol.

– Eger hár adam kúnine 10 litr suwdı únemlese, biz hár kúni 390 473 210 litr suwdı únemleymiz.

– Biraq men tek bir adamman ǵo, – dedi Ádil.

Muǵallim kúlimsirep:

– Hár bir tamshınıń esabı bar. Seniń 10 litriń de ulıwma esapqa qosıladı, – dedi.

Sol keshte Ádil úyindegi tamshılap turǵan krandı ońladı.

Suwdı únemleytuǵın apiwayı ádetlerdi millionlaǵan adam orınlasa, hár jılı milliardlaǵan litr suw únemlenedi.

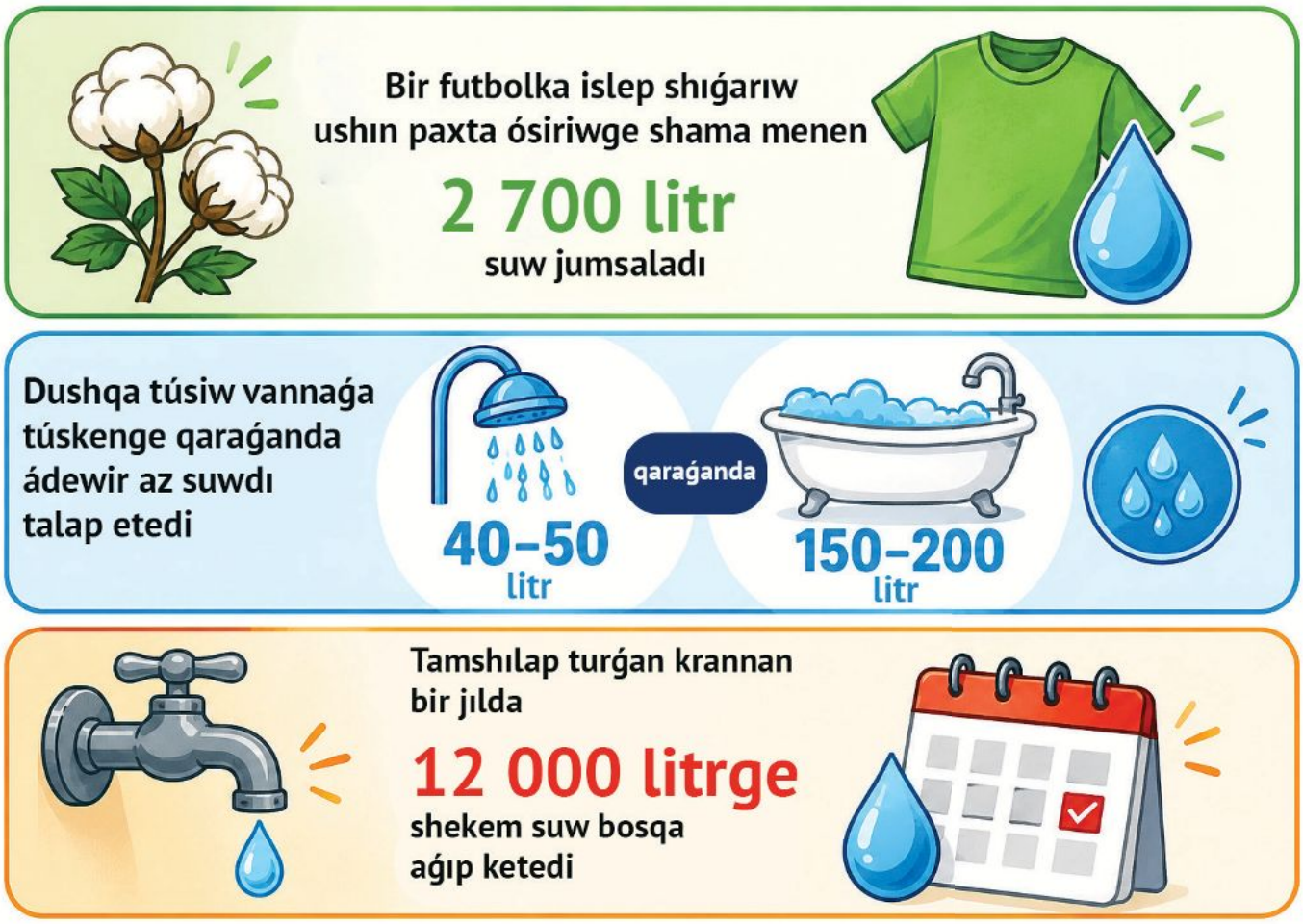

Sorawlardı talqılań

1. Ádil qanday esap shıǵardı? Onı klasıńız benen birge esaplap kóriń?
2. Suwdı únemlewde hár bir adamnıń isi áhmiyetli me? Ne ushın?
3. Búginnen baslap islewge bolatuǵın, suwdı únemleytuǵın 3 ápiwayı isti atap kórsetiń.

Ayırım faktlar menen tanısamız

SHÍNÍGÍW| 1-2 klasslar ushın

OYLAN hám DÓŃGELEKLE!

Hár jupliqta suwdı únemleytuǵın háreketti dóńgelekle!

1	Krandı ashıq qaldırıw	yamasa	Tis juwǵanda krandı óshiriw
2	Tamshılap turǵan kran	yamasa	Tolıq jabılǵan kran
3	Uzaq waqıt dushqa túsiw	yamasa	Sabınlanǵanda krandı jawıp, tez dushqa túsiw
4	Ósimliklerdi túski waqıtta suwǵarıw	yamasa	Ósimliklerdi azanda suwǵarıw
5	Krandı 3 márte ashıw (ashıw – ashıw – ashıw)	yamasa	Krandı 3 márte óshiriw (óshiriw – óshiriw – óshiriw)
6	Endi eslep qalasań!		

OYLAN hám TOLÍQTÍR!

Hár ádetti únemlengen suw muǵdarı menen sáykesle.

Tis *juwǵanda* krandı óshiriw	shama menen ___ litr suwdı únemleydi (3, 12 yamasa 30)
Tamshılap turǵan krandı ońlaw	Kúnine ___ litr suwdı únemleydi (2, 20 yamasa 200)
Qısqaraq dushqa túsiw	shama menen ___ litr suwdı únemleydi (5, 30 yamasa 100)
BÚGINNEN baslap isleytuǵın 1 ádetińdi jaz _____	

SHÍNÍGÍW | 3-4 klasslar ushın

ESAPLA á JAZ!

Ádildiń esabın óz klasıńız ushın tamamlań.

Eger biz kúnine 10 litr suw únemlesek...	= _____ litr kúnine
Klasımızdağı hár bir bala kúnine 10 litr suw únemlese	
Mektebimizdegi hár bir shańaraq kúnine 10 litr suw únemlese	
Ózbekstandağı hár bir adam kúnine 10 litr suw únemlese	

OYLAN á JAZ!

Ádildiń tolıq esabın tamamla hám ózińniń esabıńdı qos.

Eger mektebimizdegi 200 oqıwshınıń hár biri tamshılap turǵan bir krandı ońlatsa

= _____ litr suw bir jılda únemlenedi

Eger pútkil mektebimiz qol juwǵanda krandı ashıp-jawıp paydalanıwǵa ótse

= _____ litr suw bir jılda únemlenedi

3–4 gáp jazıń:
Hár bir adamnıń suwdı únemlew háreketi áhmiyetli, sebebi...

_____

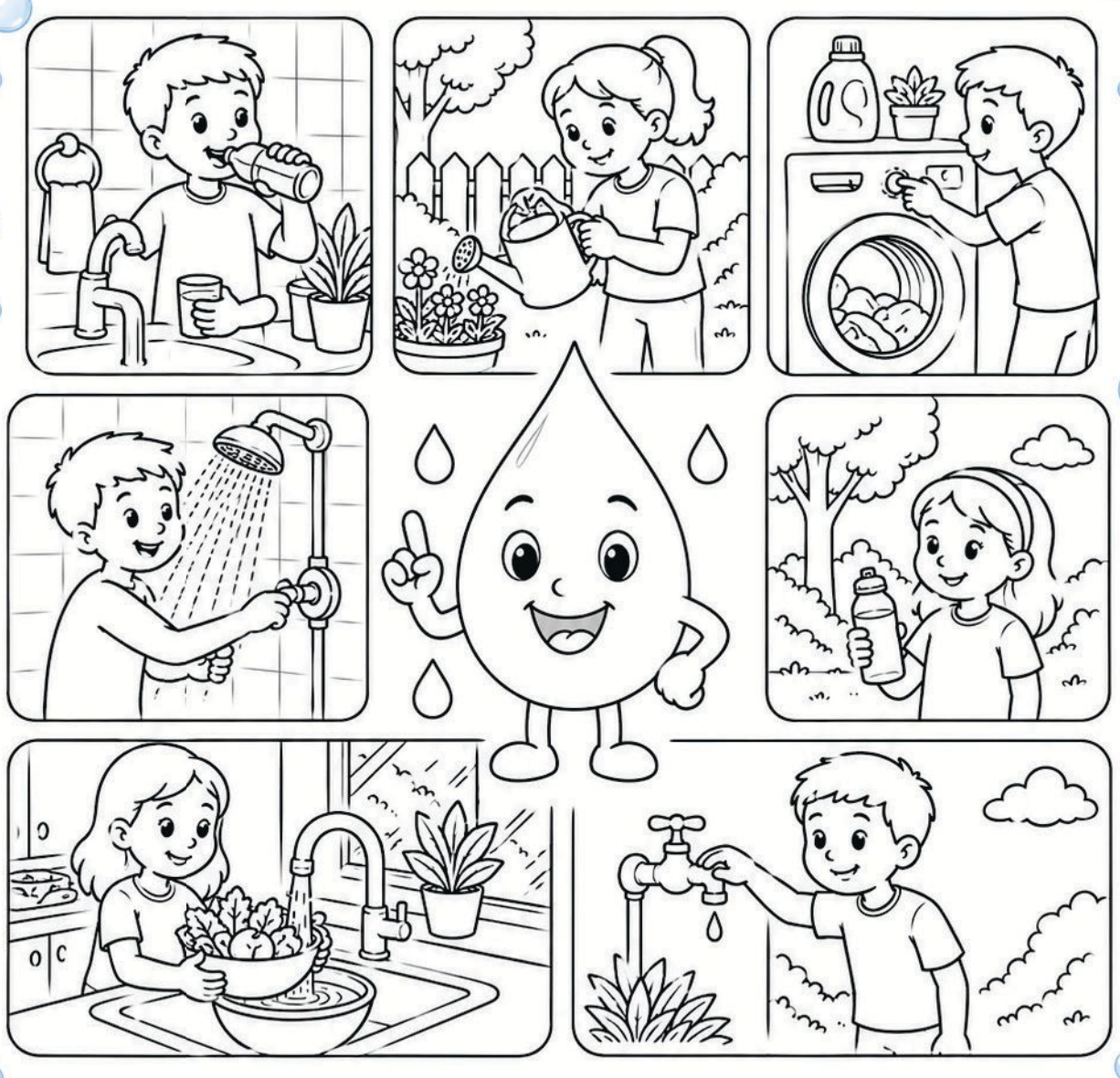
_____

_____

Esaplarıńızdan anıq sanlardı kirgiziń.

Súwretti boya hám jáne bir suw tamshısın únemlew ushın ne isleytuǵınındı dóńgelekle.

Qutlıqlaymız!

Sen bul temanı tabıslı tamamladıń.
«Jas suw chempionı» betine ótip, bir tamshını boya!

15-TEMA.
Jas suw chempioni

Gúrrińdi oqıń

Aygúldiń gúrrińi

Bağdarlamanıń sońında Aygúl klasslasları aldında sózge shıqtı.

«Biz bul isti baslağanda men suw tek krannan keledi dep oylaytuğın edim. Al endi, suw tábiyattan keletuğının hám onı úylerimizge jetkeretuğın adamlar bar ekenligin bilemen. Tislerimdi juwğanda krandı óshirip qoysam, men de suwdı únemlewge járdem bergen bolaman.

Bunday kishkene háreketti millionlağan adam birgelikte islese, úlken ózgeris boladı. Men suwdı únemlep paydalanaman». Klass qol shapatladı.

Men úyrendim. Men háreket ettim.
Men — suwdı qorğawshı jas qaharmanman!

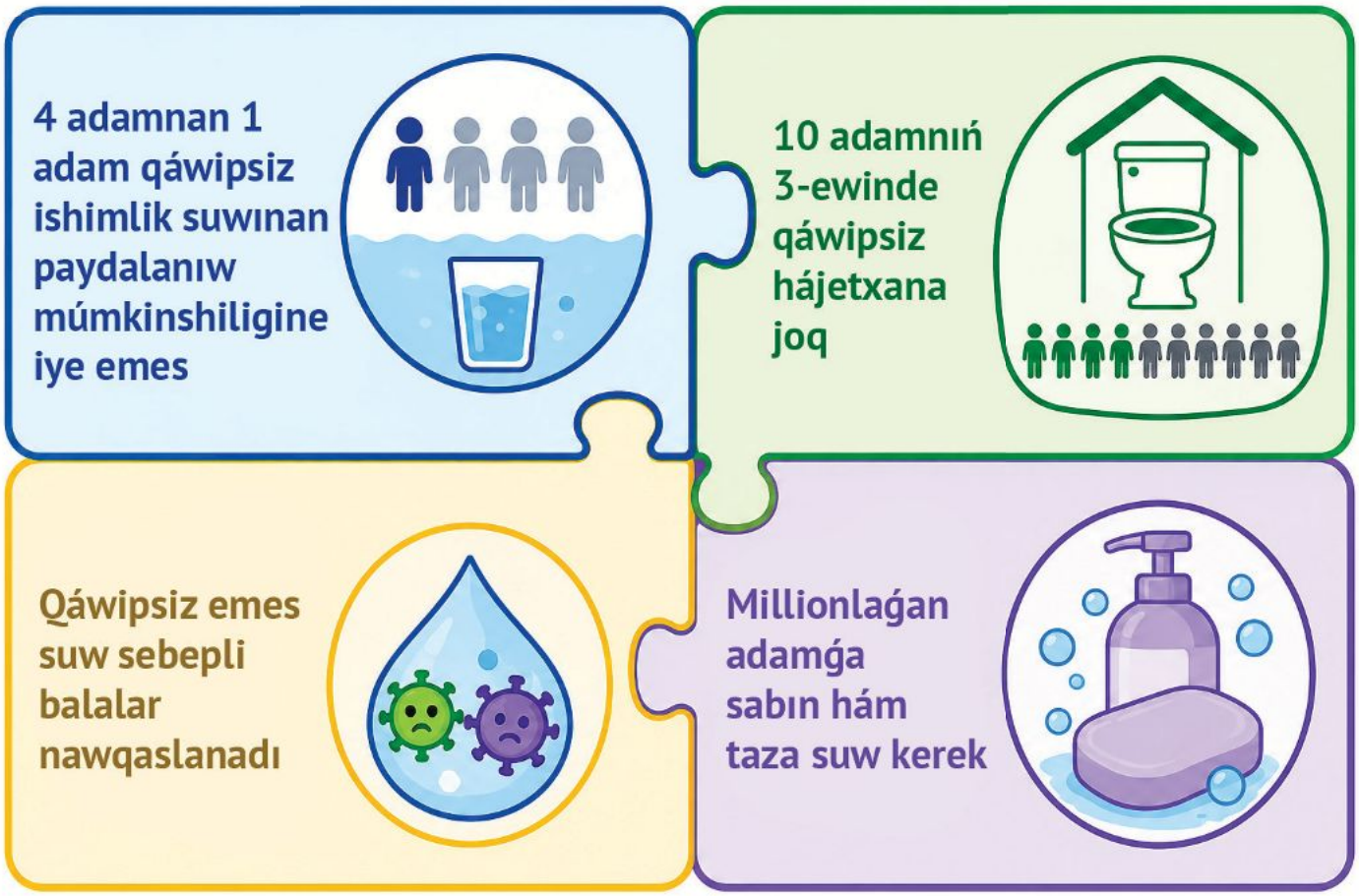

Sorawlardı talqılań

1. Aygúl bul bağdarlama dawamında nelerdi úyrendi?
2. Aygúl aytpay ketken jáne qanday oylardı qosa alasız?
3. Usı bağdarlamadan SIZLER úyrengen eń áhmiyetli BIR nárse ne?

Ayırım faktlar menen tanısamız

SHÍNÍGÍW| 1-2 klasslar ushın

OYLAN hám TAŃLA!

Úyrengen jaqsı ádetlerińniń qasına ✓ belgisin qoy

- ☐ Taza suw ishiw
- ☐ Suwdı únemlew
- ☐ Qollarıńdı juwıw
- ☐ Tábiyattı qorǵaw

TAŃLA!

S WǴA BAYLANÍSLÍ WÁDEŃDI TAŃLA!

Orınlawǵa wáde bergen BIR háreketińniń qasına ⭐ belgisin qoy.

SHÍNÍGÍW | 3-4 klasslar ushın

OYLAN á JAZ!

Suwdı únemlew hám qorǵaw boyınsha jobańdı jaz.

🏠 ÚYDE: Hár kúni isleytuǵın bir jaqsı ádetim._____

🏫 MEKTEPTE: Suw qorǵawshısı retinde dawam etetuǵın bir isim. _____

👨‍👩‍👧‍👦 JÁMIYETSHILIKTE: Men aytatuǵın yamasa járdem beretuǵın bir suw mashqalası. _____

🌳 KELESHEKTE: Úyrengenlerimdi basqalarǵa qalay úyretemen? _____

Orınlaytuǵın TÓRT wáderdi tańla. Olardıń qasına ✓ belgisin qoy.

Men mınalarǵa wáde beremen:

☐ 💧 Hár kúni suwdı únemlew.

☐ 🚰 Suw kerek bolmaǵanda krandı óshiriw.

☐ 🥤 Qáwipsiz suw ishiw.

☐ 🌿 Suw dereklerin taza saqlawǵa járdem beriw.

☐ 🔧 Suw ağıp turǵan jer haqqında úlkenlerge aytıw.

☐ 👥 Basqalardı suwdı qorǵawǵa shaqırıw

Súwretti boya hám hár kúni únemleytuǵın suw tamshısın dóńgelekle.

Qutlıqlaymız!

Sen bul temanı tabıslı tamamladıń.
«Jas suw chempionı» betine ótip, bir tamshını boya!

Súwretti boya hám hár kúni únemleytuǵın suw tamshısın dóńgelekle. 15 tamshınıń hámmesin boyaǵanında, sen haqıyqıy Jas Suw chempioni bolasań!!

JAS SUW CHEMPIONI

Hár saparı bir tamshıdan boyap bar!

1 2 3 4 5

6 7 8 9 10

11 12 13 14 15

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI VAZIRLIGI

AFD AGENCE FRANÇAISE DE DÉVELOPPEMENT

unicef
har bir bola uchun

JAS SUW CHEMPIONÍ

Bul sertifikat

---

suw, densawlıq hám qáwipsizlik boyınsha
15 sabaqtı tabıslı tamamlaǵanı ushın berildi. Endi ol — haqıyqıy
JAS SUW CHEMPIONÍ

Suwǵa qanday qatnasta bolsaq, keleshegimiz de sonday boladı. Durıs joldı tańlayıq!